

Sygn. akt **II AKa 166/12**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Olszewski
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin SA Piotr Brodniak (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Emilia Biegańska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Zdzisława Rynkiewicza

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2012 r. sprawy:

- 1) **R. P.**,
- 2) **J. W.**,
- 3) **L. G.**,

oskarżonych z art. 253 § 1 k.k. w zb. z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i inne

z powodu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 18 maja 2012 r., sygn. akt III K 129/10

I. uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę oskarżonych R. P., J. W. oraz L. G. przekazuje Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania,

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. H. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt II AKa 166/12

UZASADNIENIE

R. P. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od czerwca do 22 listopada 2004 r., daty dokładnie nie ustalonej w Ś., M. i między innymi A. w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uprawiał 2-krotnie handel ludźmi w ten sposób, że 2-krotnie po uprzednim wprowadzeniu w błąd **M. P.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, zwerbował i przewiózł M. P. na własny koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia do M.,

przy czym za 2 razem po tym, jak M. P. został wydalony ze Szwecji, gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość wynikającą z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, zmuszał i wykorzystywał pokrzywdzonego do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach, w tym m.in. w dniu 9 lipca 2004 r. w M. i w dniach 29 lipca 2004 r. i 3 sierpnia 2004 r. w A., z których to kradzieży czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **M. P.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

Nadto R. P. i J. W. zostali oskarżeni o to, że:

II. w październiku 2004 r., daty dokładnie nie ustalonej w Ś., M. i innych nie ustalonych miejscowościach w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiali wspólnie i w porozumieniu handel ludźmi w ten sposób, że przez uprzednim wprowadzeniu przez J. W. w błąd **J. G.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, R. P. zwerbował i przewiózł **J. G.** na własny koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia do M., gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość wynikającą z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, jak również używając wobec niego przemocy polegającej na biciu go w głowę, zmuszał i wykorzystywał pokrzywdzonego do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, w tym w dniu 19 października 2004 r. w M. oraz kradzieży kieszonkowych, z których to kradzieży, czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **J. G.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk, w stosunku do **R. P.**, a w stosunku do **J. W.** o czyn z art. 253 § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

R. P. i L. G. zostali oskarżeni o to, że:

III. w okresie od końca listopada do grudnia 2004 r., daty dokładnie nieustalonej w Ś., M. i m.in. K. w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiali wspólnie i w porozumieniu ze sobą i inną ustaloną osobą handel ludźmi w ten sposób, że przez uprzednim wprowadzeniu ich na polecenie przez inną ustaloną osobę w błąd **W. W.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, zwerbowali i przewieźli **W. W.** na własny koszt, częściowo przy pomocy innej ustalonej osoby, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia do M., gdzie L. G. wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość wynikającą z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, jak również używając wobec niego przemocy polegającej na biciu go w głowę, zmuszał i wykorzystywał go do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, w tym m.in. w dniu 8 grudnia 2004 r. w M. i w dniu 15 grudnia 2004 r. w K., z których to kradzieży czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **W. W.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

Nadto R. P. został oskarżony o to, że:

IV. w okresie od stycznia do maja 2005 r., daty dokładnie nieustalonej w **Ś.**, **M.** i innych nieustalonych miejscowościach w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiał wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi osobami handel ludźmi w ten sposób, że przez uprzednim wprowadzeniu w błąd **E. B.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, zwerbował i przewiózł **E. B.** na własny, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia do **M.**, gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość wynikającą z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, jak również grożąc mu przy użyciu noża pozbawieniem życia, zmuszał i wykorzystywał pokrzywdzonego do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, z których to kradzieży czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **E. B.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

V. w okresie od 10 do 18 lutego 2005 r., w **S.**, **M.** i innych nieustalonych miejscowościach w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiał wspólnie i z innymi nieustalonymi osobami handel ludźmi w ten sposób, że przez uprzednim wprowadzeniu w błąd **A. A.** i **T. L.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, zwerbował i przewiózł **A. A.** i **T. L.** na własny koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia do **M.**, gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonych i ich słabość wynikającą z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, jak również używając wobec nich przemocy polegającej na szarpaniu za odzież, zmuszał i wykorzystywał pokrzywdzonych do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, w tym w dniu 15 lutgo 2005 r. w **M.**, z których to kradzieży czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonym tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **A. A.** i **T. L.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 k.k.

L. G. został ponadto oskarżony o to, że:

VI. w okresie od 22 września do 2 października 2005 r., daty dokładnie nieustalonej w **Ś.**, **M.** i innych nieustalonych miejscowościach w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiał i usiłował uprawiać wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą handel ludźmi w ten sposób, że po uprzednim wprowadzeniu przez inną ustaloną osobę w błąd **L. W.** i **L. N.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, zwerbował i przewiózł **L. W.**, jak również zmierzał bezpośrednio do przewiezienia **L. N.** na własny, częściowo przy pomocy innej ustalonej osoby, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia do **M.**, gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego **L. W.** i jego słabość - wynikające z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, zmuszał i wykorzystywał **L. W.** do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, z których to kradzieży czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **L. W.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu, zaś w stosunku do **L. N.** nie osiągając zamierzonego celu, gdyż pokrzywdzony ten nie został wpuszczony na prom,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 253 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 k.k.

VII. w okresie od 10 do 23 października 2005 r., daty dokładnie nieustalonej w Ś., M. i innych nieustalonych miejscowościach w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiał handel ludźmi w ten sposób, że po uprzednim wprowadzeniu w błąd **L. N.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, zwerbował i przewiózł **L. N.** na własny koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia w M., gdzie grożąc pokrzywdzonemu pobiciem, a także spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość - wynikające z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, zmuszał i wykorzystywał go do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, w tym w dniach 15 i 17 października 2005 r. w M., z których to kradzieży czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **L. N.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

L. G. i J. W. zostali oskarżeni również o to, że:

VIII. w okresie od końca lipca do 16 sierpnia 2006 r., w Ś., M. i m.in. J. i U. w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiali wspólnie i w porozumieniu ze sobą i 2 innymi ustalonymi osobami handel ludźmi w ten sposób, że po uprzednim wprowadzeniu przez J. W. i pierwszą ustaloną osobę w błąd **J. D.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, J. W. i pozostałe ustalone osoby zwerbowali i przewieźli **J. D.** na koszt L. G., pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia w M., gdzie 2 ustalone osoby, działające na rzecz L. G. wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość - wynikające z pobytu w obcym kraju, bez dokumentu tożsamości, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, wykorzystywała i zmuszała go do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, w tym m.in. w dniu 6 sierpnia 2006 r. w miejscowości U. i w dniu 16 sierpnia 2006 r. w miejscowości J., z których to kradzieży L. G. czerpał korzyści majątkowe, płacąc przy tym pokrzywdzonemu za pośrednictwem ustalonej osoby tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt **J. D.** w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

R. P. i L. G. zostali także oskarżeni o to, że:

IX. w okresie od początku września do listopada 2006 r., daty dokładnie nieustalonej w M., Ś., M. i m.in. K. i Ő. w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiali wspólnie i w porozumieniu ze sobą oraz inną ustaloną osobą handel ludźmi w ten sposób, że po uprzednim wprowadzeniu przez inną ustaloną osobę w błąd **R. B.**, a także **H. W.** co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, **L. G.** zwerbował i przewiózł **H. W.** i 2-krotnie **R. B.** na własny koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia w M., gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie oraz słabość pokrzywdzonych - wynikające z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od nich kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, a także używając wobec pokrzywdzonych przemocy polegającej na biciu ręką **R. B.** po twarzy, uderzaniu i popychaniu **H. W.**, grożąc ponadto obu pokrzywdzonym pozbawieniem życia i pobiciem, zmuszali i wykorzystywali ich do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach wielkopowierzchniowych, w tym m.in. w dniu 19 września 2006 r. w miejscowości K. i w dniu 29 września 2006 r. w miejscowości Ő., z których to kradzieży **L. G.** czerpał korzyści majątkowe, płacąc

przy tym pokrzywdzonym tytułem ekwiwalentu drobne kwoty pieniężne, nie wystarczające do sfinansowania powrotu do Polski, w efekcie wymuszając dalszy pobyt R. B. i H. W. w Szwecji, a sobie czyniąc z popełnienia opisanego przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk

X. w okresie od 25 do 27 października 2006 r., w G., M. i innych nieustalonych miejscowościach w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiali wspólnie i w porozumieniu handel ludźmi w ten sposób, że po uprzednim wprowadzeniu przez R. P. w błąd A. K. co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, R. P. zwerbował i przewiózł A. K. na swój koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia w M., gdzie L. G. wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie pokrzywdzonego i jego słabość - wynikające z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od niego kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, usiłował wykorzystać go do dokonywania przestępstw kradzieży w sklepach, lecz zamierzonego celu nie osiągnął, gdyż pokrzywdzony odmówił dokonywania kradzieży i wyjechał ze Szwecji,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk

XI. w okresie od 4 do 6 grudnia 2006 r., w M., G., Ś. i M. w Szwecji, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, uprawiali wspólnie i w porozumieniu handel ludźmi w ten sposób, że po uprzednim wprowadzeniu przez R. P. w błąd R. B., D. B., K. M. i P. M. co do możliwości podjęcia legalnego zatrudnienia w Szwecji przy pracach budowlanych, R. P. zwerbował i przewiózł R. B., D. B., K. M. i P. M. na własny koszt, pod pozorem podjęcia opisanego zatrudnienia w M., gdzie wykorzystując spowodowane w ten sposób przymusowe położenie oraz słabość pokrzywdzonych - wynikające z pobytu w obcym kraju, bez znajomości miejscowego języka, jak i bez środków finansowych niezbędnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, zwrócenia egzekwowanych jednocześnie od nich kosztów podróży do Szwecji lub sfinansowania powrotu do Polski, a także grożąc pokrzywdzonym pozbawieniem życia i pobiciem, usiłowali wykorzystać ich do dokonywania dla nich przestępstw kradzieży w sklepach, a także wymusić pozostanie w Szwecji, lecz zamierzonego celu nie osiągnęli, z uwagi na ucieczkę pokrzywdzonych ze Szwecji do Polski,

tj. o czyn z art. 253 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Nadto L. G. został oskarżony o to, że:

XII. w okresie od 16 września 2006 r. do 25 stycznia 2007 r., w M. w Szwecji ukrywał dokument w postaci dowodu osobistego R. B., którym nie miał prawa wyłącznie rozporządzać,

tj. o czyn z art. 276 kk

Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 18 maja 2012 r. wydanym w sprawie III K 129/10 podjął następujące rozstrzygnięcia:

I. oskarżonego R. P. uznał za winnego dokonania czynów I i III wyczerpujących dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i przyjmując, że stanowią one ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 kk, za ten ciąg, na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

II. ponadto R. P. uznał za winnego dokonania czynów II, IV i V wyczerpujących dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, stanowiących ciąg przestępstw w rozumieniu art. 91 § 1 kk i za ten ciąg, na podstawie art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, wymierzył mu karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

III. oskarżonego R. P. uznał za winnego dokonania czynu opisanego w punkcie IX i czynu XI z tą zmianą, że przyjął, że oskarżony czynił sobie z popełniania przestępstwa stałe źródło dochodu, wyczerpujących dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i stanowiących ciąg przestępstw i za ten ciąg, na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

IV. ponadto R. P. uznał za winnego dokonania czynu X przyjmując, że dokonał go czyniąc sobie z popełniania przestępstwa stałe źródło dochodu, czym wyczerpał dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i za ten czyn, na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

V. oskarżonego L. G. uznał za winnego dokonania czynu opisanego w punkcie III wyczerpującego dyspozycję z art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk wymierzył mu karę 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

VI. ponadto L. G. uznał za winnego dokonania czynu VI z art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i na podstawie art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

VII. oskarżonego L. G. uznał za winnego dokonania czynu VII z art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i na podstawie art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

VIII. oskarżonego L. G. uznał za winnego dokonania czynu VIII i X z tą zmianą, iż przyjął, że oskarżony czynił sobie z popełniania przestępstwa stałe źródło dochodu, wyczerpujących dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i stanowiących ciąg przestępstw i za ten ciąg przestępstw na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

IX. L. G. uznał za winnego dokonania czynu IX i czynu XI z tą zmianą, iż przyjął, że oskarżony czynił sobie z popełniania przestępstwa stałe źródło dochodu wyczerpujących dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i przyjmując, że stanowią one ciąg przestępstw i za ten ciąg przestępstw na podstawie art. 189 a § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, przyjmując za podstawę wymiaru kary art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

X. L. G. uznał za winnego dokonania czynu opisanego w punkcie XII z art. 276 kk i za ten czyn na podstawie art. 276 kk wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

XI. oskarżonego J. W. uznał za winnego dokonania czynu II wyczerpującego dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i za ten czyn, na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

XII. ponadto oskarżonego J. W. uznał za winnego dokonania czynu VIII wyczerpującego dyspozycję art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk i za ten czyn, na podstawie art. 189 a § 1 kk w zw. z art. 65 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk, wymierzył mu karę 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

XIII. na podstawie art. 91 § 2 kk orzeczone wobec R. P. i L.

G.kary połączył i wymierzył kary łączne:

- R. P. karę 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- L. G. karę 6 lat pozbawienia wolności;

XIV. na podstawie art. 85 kk, art. 86 § 1 kk orzeczone wobec J. W. kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył karę łączną 4 lat pozbawienia wolności;

XV. na podstawie art. 63 § 1 kk na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności zaliczył oskarżonym okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie R.

P.od dnia 19 czerwca 2007 r. do 13 marca 2009 r. i od 17 kwietnia 2009 r. do 14 października 2009 r., L. G. od dnia 9 czerwca 2007 r. do 13 marca 2009 r. i od 17 kwietnia 2009 r. do 14 października 2009 r., J. W. od dnia 27 czerwca 2007 r. do 11 grudnia 2008 r.;

XVI. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. H. kwotę 3.074,40 złotych w tym podatek VAT tytułem wynagrodzenia za sprawowaną obronę z urzędu oskarżonego J. W. w I przewodzie sądowym i kwotę 3.099,60 złotych w tym podatek VAT tytułem wynagrodzenia za sprawowaną obronę z urzędu oskarżonego J. W. w obecnym przewodzie sądowym;

XVII. na podstawie art. 626 § 1 kpk, art. 627 kpk, art. 633 kpk zasądził od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu w częściach im przypisanych i wymierzył stosowne do wymiaru kary opłaty.

Apelację od wyroku wywiódł obrońca J. W. oraz obrońca R. P. i L. G., adwokat K. P..

Pierwszy z apelujących zarzucił wyrokowi błąd **w ustaleniach faktycznych będący wynikiem mającej wpływ na treść wyroku obrazu przepisów postępowania zwłaszcza art. 4, art. 5 § 2 i art. 7 kpk przez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego występujących w sprawie wątpliwości, który to błąd wyraża się w przyjęciu, że oskarżony dopuścił się przestępstw zarzucanych mu w akcie oskarżenia w pkt II i VIII podczas gdy prawidłowa i całościowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do odmiennego wniosku tj. uniewinnienia oskarżonego.**

Podnosząc ten zarzut apelujący wniósł o: **zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego J. W. od popełnienia zarzucanych mu przestępstw, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.**

Obrońca R. P. i L. G., adwokat K. P. zarzucił wyrokowi:

I. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia, a w szczególności:

a. art. 7 kpk przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co wyrażało się w przyjęciu, iż oskarżeni R. P. i L. G. oraz brak uwzględnienia przy rozważaniu materiału dowodowego okoliczności, iż świadkowie będący pokrzywdzonymi w sprawie przedstawiali różne, wielokrotnie sprzeczne i wykluczające się wersje zdarzeń.

b. art. 5 § 2 kpk poprzez rozstrzygnięcie wszystkich niedających się usunąć wątpliwości w niniejszej sprawie na niekorzyść oskarżonych co przejawiało się w przyjęciu, iż oskarżeni R. P. i L. G. uprawiali wspólnie i w porozumieniu handel ludźmi.

a w konsekwencji

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonego wyroku, polegający na przyjęciu przez Sąd, iż osoby jadące do oskarżonych nie miały świadomości, że jadą do nich w celu popełnienia przestępstwa kradzieży, a tylko wykonywania legalnej pracy zarobkowej na budowie

2. doprowadziło do przyjęcia przez Sąd, iż oskarżeni swoim zachowaniem wypełnili znamiona czynów kwalifikowanych z art. 253 § 1 kk wzb. z art. 191 § 1 kk zw. z art. 65 § 1 kk i in.

Formułując te zarzuty apelujący wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych R. P. i L. G. od dokonania przypisanych im czynów karalnych, **ewentualnie o uchylenie** wyroku w zakresie zaskarżonym apelacją w stosunku do oskarżonych i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W piśmie z dnia 16 października 2012 r. drugi obrońca R. P. i L. G., adwokat M. M., uzupełniając zarzuty sformułowane w apelacji adwokata K. P. zarzucił wyrokowi naruszenie **prawa materialnego, a to art. 253 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk**, polegające na ich niezastosowaniu wskutek błędnej wykładni definicji „handlu ludźmi” w rozumieniu treści przepisu i jego wykładni obowiązującej w chwili popełnienia czynów zarzucanych oskarżonym i uznaniu, że czynności sprawcze polegające na werbowaniu i transportowaniu pokrzywdzonych oraz zmuszaniu ich przez oskarżonych do dokonywania kradzieży na rzecz tych samych oskarżonych, wpisywały się w ówczesnie przyjmowaną definicję „handlu ludźmi”, podczas gdy takie czynności sprawcze nie stanowiły „handlu ludźmi” w rozumieniu art. 253 § 1 kk, a nieprawidłowa wykładnia tego wyrażenia doprowadziła do błędnego przyjęcia, że pomiędzy zakresem znamion art. 253 § 1 kk oraz art. 189 a § 1 kk nie ma istotnych różnic, i skutkowała nieprawidłowym zastosowaniem, obowiązującego w chwili orzekania art. 189a § 1 kk w sytuacji, gdy art. 253 § 1 kk obowiązujący w chwili popełnienia czynów zarzucanych oskarżonym był przepisem dla nich względniejszym, tj. nie obejmującym swymi znamionami zachowań im przypisywanych.

Podnosząc ten zarzut, obrońca R. P. i L. G., adwokat M. M., wniósł o wyeliminowanie z opisu czynów zakwalifikowanych przez Sąd I instancji na podstawie art. 189a § 1 kk terminu „handel ludźmi” i usunięcie tego przepisu z ich kwalifikacji prawnej, a następnie ewentualne przyjęcie, że przedmiotowe zachowania stanowiły co najwyżej czyny kwalifikowane z art. 191 kk, **zaś w przypadku, gdyby Sąd II instancji nie podzielił pierwotnych zarzutów i wniosków apelacji z dnia 20.07.2012 r., wniósł o** zmianę rozstrzygnięcia o karze za ww. czyny poprzez orzeczenie kar w sposób adekwatny do zmian poczynionych w zakresie ich kwalifikacji prawnej, **ewentualnie, w przypadku gdyby Sąd II instancji uznał za konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości lub znacznej części, na podstawie art. 440 kpk, wniósł o** uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Przystępując do instancyjnej kontroli zaskarżonego wyroku na wstępie stwierdzić należy, że z punktu widzenia odpowiedzialności karnej wszystkich oskarżonych pierwszoplanowe znaczenie posiadają kwestie zaprezentowane w piśmie z dnia 16 października 2012 r. autorstwa adwokata M. M. – obrońcy R. P. i L. G., które to stanowi uzupełnienie apelacji drugiego obrońcy tych oskarżonych, adwokata K. P.. Doniosłość owych kwestii w konsekwencji powoduje, że stosownie do treści art. 436 kpk, poniższe rozważania ograniczono wyłącznie do tematyki, która ich dotyczy.

Problematyka poruszona w cytowanym wcześniej piśmie w istocie rzeczy sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na dwa zasadnicze pytania. Pierwsze, czy ustawa karna obowiązująca w chwili czynów zarzucanych oskarżonym jest dla nich względniejsza od tej obowiązującej w czasie orzekania przez Sąd Okręgowy oraz drugie, czy za zmianę ustawy w rozumieniu art. 4 kk można uznać zmianę wykładni sądowej w stosunku do określonych znamion czynu zabronionego?

W ramach bloku tematycznego inspirowanego pytaniem pierwszym wypada przypomnieć, a wynika to z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, że Sąd orzekający wyraził pogląd, iż obowiązujący w chwili czynów przepis art. 253 § 1 kk w identyczny sposób regulował kwestię handlu ludźmi, jak aktualnie stosowany przepis art. 189a § 1 kk. Zajmując takie stanowisko Sąd Okręgowy nie przedstawił jednak wszechstronnej i wnikliwej analizy uprzednio obowiązującego

stanu prawnego, a ściślej rzecz ujmując zapatrywać doktryny i judykatury na istotę przestępstwa stypizowanego w art. 253 § 1 kk. Ich przedstawienie a wcześniej uwzględnienie w procesie orzecznictwym (o tym w dalszej części uzasadnienia) było zaś konieczne a to dlatego, że do momentu ustawowego zdefiniowania pojęcia „handel ludźmi”, a więc do dnia 8 września 2010 r. (vide: obowiązujący od 8 września 2010 r. art. 115 § 22 kk - Dz. U. z 2010 r., Nr 98, poz. 626), to właśnie piśmiennictwo oraz orzecznictwo wytyczały zakres przedmiotowy stosowania normy zawartej w cytowanym wyżej przepisie. Jednocześnie należy zaakcentować, że na tym tle ukształtowała się i utrzymała jednolita interpretacja wspomnianego wcześniej pojęcia, wedle której „uprawiać handel ludźmi” to nic innego jak „handlować”, co w konsekwencji oznacza, że odpowiedzialności przewidzianej w art. 253 § 1 kk podlega ten kto kupuje, sprzedaje, zastawia, dokonuje zamiany, użycza ludzi lub dokonuje innych transakcji cywilnoprawnych, których przedmiotem jest człowiek. Innymi słowy, „handel ludźmi” w znaczeniu art. 253 § 1 kk, to obrót przenoszący własność człowieka jako przedmiotu (towaru) połączony z przeznaczeniem go celom sprzecznym z ludzką podmiotowością (vide: „Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 117-277 kk”, pod redakcją Andrzeja Zolla, Zakamycze 1999 i 2006, „Komentarz do kodeksu karnego. Część szczegółowa”, Andrzej Marek, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 2000, wyroki Sądów Apelacyjnych w Krakowie z dnia 8 marca 2001 r., II AKa 33/01, KZS 2001/5/29, w Białymstoku z dnia 24 maja 2004 r., II AKa 66/04, OSA 2005/3/16, w Katowicach z dnia 13 sierpnia 2009 r., II AKa 200/09, LEX nr 553851). Porównanie tej, jakkolwiek pozaustawowej, to jednak ówczesnie obowiązującej interpretacji omawianego pojęcia z jego aktualnie obowiązującą, w tej chwili już ustawową definicją, prowadzi do jednoznacznego wniosku, a mianowicie, że w kontekście owej interpretacji, zakres stosowania art. 253 § 1 kk jest zdecydowanie węższy od tego, który wynikałby z konieczności uwzględnienia uregulowania przewidzianego w art. 115 § 22 kk. Co więcej, istniejące na tym tle różnice są tak zasadnicze, że w przypadku oskarżonych można nawet wyrazić wątpliwość, czy przypisane im przez Sąd czynności sprawcze rzeczywiście materializują znamię „uprawia handel ludźmi” w znaczeniu wynikającym z przytoczonych wcześniej poglądów, które to, co trzeba jeszcze raz podkreślić, obowiązywały w chwili czynów.

Zaprezentowane powyżej uwarunkowania prawne jakkolwiek nie znalazły się (a bezwzględnie powinny) w polu zainteresowania Sądu Okręgowego, to jednak zauważyć należy, że ów Sąd poszukiwał definicji „handlu ludźmi” na gruncie przepisów prawa międzynarodowego i unijnego, co oznacza, że mimo wszystko, dostrzegł trudności interpretacyjne dotyczące znamion przestępstwa z art. 253 § 1 kk. Rzecz jednak w tym, że kierunek wspomnianych poszukiwań okazał się całkowicie chybiony. Przywoływany przez Sąd pierwszej instancji i zawierający wspomnianą definicję, a obowiązujący w polskim systemie prawnym od 31 stycznia 2005 r. „Protokół o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi w szczególności kobietami i dziećmi” (Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 160) nie posiada bowiem samodzielnego bytu, lecz stanowi uzupełnienie Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 15 listopada 2000 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158 z późn. zm.). To, jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 maja 2007 r., III KK 370/06 LEX nr 296726, w konsekwencji oznacza, że postanowienia Protokołu powinny być interpretowane łącznie z Konwencją (art. 1 ust. 1 Protokołu) i pod warunkiem, że czyny uznane za przestępstwa zgodnie z art. 5 Protokołu miały charakter międzynarodowy i zostały popełnione z udziałem zorganizowanej grupy przestępczej (art. 4 Konwencji). Tymczasem ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd meriti w żadnym miejscu nie wskazują by czyny przypisane oskarżonym odznaczały się takimi właśnie elementami. W tej sytuacji jest więc oczywistym, że na gruncie rozpoznawanej sprawy postanowienia wspomnianego Protokołu nie mogą mieć zastosowania. W takim zaś przypadku, Sąd Najwyższy odsyła w uzasadnieniu cytowanego wyżej orzeczenia do Konwencji z dnia 21 marca 1950 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji (Dz. U. z 1952 r. Nr 41, poz. 278; ustawa ratyfikacyjna z dnia 29 lutego 1952 r. Dz. U. Nr 13, poz. 78). Rzecz jednak w tym, że w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 czerwca 2001 r., V KKN 109/99 OSNKW 2001/9-10/79 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, który to sprowadza się do następującej tezy: „(...) przepis art. 253 § 1 kk jest wyrazem realizacji międzynarodowych zobowiązań Polski (zob. np. A. Marek: Komentarz do kodeksu karnego. Część szczegółowa, Warszawa 2000, s. 248-249; J. Warylewski: Glosa do postanowienia SN z dnia 17 marca 2000 r., OSP 2000, z. 9, s. 427, a także uzasadnienie rządowego projektu kodeksu karnego, w: Nowe kodeksy karne z 1997 r. z uzasadnieniami, Warszawa 1997, s. 203 i 197). Zobowiązania te wynikają ze wspomnianej już Konwencji w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji z dnia 2 grudnia 1949 r., otwartej do podpisu 21 marca 1950 r., na ratyfikowanie której przez Polskę zezwolono ustawą z dnia 29 lutego 1952 r. (Dz. U. Nr 13, poz. 78), i którą następnie opublikowano w Dz. U. Nr 41 z 1952 r. (jako załącznik do poz. 278). Konwencja ta zastąpiła

wcześniejsze porozumienia międzynarodowe, wskazane w jej wstępie (art. 28), których stroną była także Polska, w tym m.in. Konwencję z 1910 r. o zwalczaniu handlu żywym towarem (Dz. U. Nr 87, z 1922 r., poz. 783), Konwencję z 1921 r. o zwalczaniu handlu kobietami i dziećmi (Dz. U. Nr 125, z 1925 r., poz. 893) oraz Konwencję z 1933 r. o zwalczaniu handlu kobietami pełnoletnimi (Dz. U. Nr 7, z 1938 r., poz. 37). Wszystkie wskazane wyżej, ratyfikowane przez Polskę, konwencje o zwalczaniu "handlu" ludźmi, rozumiały przez to pojęcie wyłącznie wywożenie za granicę osób w celu uprawiania prostytucji (zob. J. Warylewski. Glosa, s. 426 (...)).

Odwołując się do tych spostrzeżeń Sądu Najwyższego należy więc przyznać rację skarżącemu, że przy stosowaniu przepisu art. 253 § 1 kk nie można zapominać o jego genezie, a mianowicie, że jego pierwotnym celem było zwalczanie handlu ludźmi dla celów prostytucji. Nie można tracić z pola widzenia również i tego, że do 8 września 2010 r. przepis art. 253 § 1 kk penalizował ściśle określoną grupę zachowań, zaś aktualnie, na skutek wprowadzenia w przepisie art. 115 § 22 kk definicji „handlu ludźmi”, katalog tych zachowań jest szerszy. W tym miejscu trzeba jednocześnie zaakcentować, że owa definicja jest niczym innym jak wyrazem implementacji do polskiego porządku prawnego postanowień decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej 2002/629/WSiSW z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi (Dz. Urz. WE L 203 z 1 sierpnia 2002 r.). Powołując się na nią, Sąd Okręgowy pominął jednak, że postanowienia nie tylko wspomnianej ale jakiegokolwiek decyzji ramowej, dla swej skuteczności wymagają transponowania ich na grunt prawa krajowego (vide: np. przepisy dotyczące europejskiego nakazu aresztowania będące konsekwencją decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi 2002/584/WSiSW (Dz. U. UE. L. 2002.190.1)). To zaś w przypadku postanowień cytowanej wcześniej decyzji ramowej nastąpiło dopiero 8 września 2010 r., co oznacza, że uregulowań zawartych w tej decyzji nie można odnosić do czasu, w którym miały zaistnieć czyny zarzucane oskarżonym.

Podsumowując tę część rozważań i odpowiadając na pierwsze ze sformułowanych na wstępie pytań stwierdzić więc należy, że sytuacja prawna oskarżonych w chwili czynów kształtuje się dla nich zdecydowanie korzystniej od tej, w której pozostawali w momencie orzekania przez Sąd pierwszej instancji.

Na kanwie tej konkluzji materializuje się zaś kolejne, wymagające rozstrzygnięcia zagadnienie, a mianowicie, czy za zmianę ustawy w rozumieniu art. 4 § 1 kk można uznać zmianę wykładni sądowej w stosunku do określonych znamion czynu zabronionego? Kwestia ta jest sporną co najwyraźniej obrazują decyzje Sądów Apelacyjnych oraz Sądu Najwyższego implikowane wprowadzeniem do kodeksu karnego przepisu art. 89 § 1a. (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 1 lipca 2010 r. II AKa 105/10, KZS 2011/7-8/56, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2010 r., III KK 67/10, OSNwSK 2010/1/1537, i z dnia 14 czerwca 2011 r., IV KK 159/11, LEX nr 848159). Należy jednak podkreślić, a przekonują o tym chociażby cytowane judykaty Sądu Najwyższego, że w orzecznictwie tego Sądu utrwała się pogląd, że jeżeli zmiana wykładni sądowej podyktowana jest zmianą normatywną, to wówczas jest ona objęta regulacją przewidzianą w art. 4 § 1 kk. Dodać też trzeba, że takie samo stanowisko prezentują też niektórzy komentatorzy kodeksu karnego (vide: „Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1-116 kk”, pod redakcją Andrzeja Zolla, Zakamycze 2004, teza 12 do art. 4 kk).

Przenosząc te uwagi na grunt przedmiotowej sprawy nie ulega zaś wątpliwości, że dodanie do art. 115 kodeksu karnego paragrafu 22 określającego definicję „handlu ludźmi” jest zmianą o charakterze normatywnym, która to w sposób zasadniczy zmienia dotychczasową wykładnię sądową wspomnianego pojęcia. A zatem, mając na uwadze zaprezentowane wcześniej poglądy, tego rodzaju zmiana, zdaniem Sądu Apelacyjnego w składzie rozpoznającym analizowaną sprawę, wymaga oceny dokonanej przez pryzmat art. 4 § 1 kk. Tymczasem Sąd meriti uchylił się od tej oceny wyrażając błędny pogląd, że zakres przedmiotowy przepisu art. 253 § 1 kk i aktualnie obowiązującego art. 189a § 1 kk jest tożsamy. Istnienie takiego stanu rzeczy musiało więc skutkować kasatoryjną decyzją Sądu odwoławczego, której podjęcie było wręcz konieczne, jeśli się zważy na to, że wyniki wspomnianej wcześniej oceny mogą mieć decydujący wpływ na kwestię odpowiedzialności karnej oskarżonych. Owa kasatoryjna decyzja musiała również objąć zarzucany L. G. czyn z art. 276 kk (czyn opisany w punkcie XII części wstępnej zaskarżonego wyroku), albowiem

uchylenie kwestionowanego wyroku również w tym zakresie, zapewnia swobodę orzecniczą Sądowi, który ponownie będzie rozpoznawał analizowaną sprawę.

Procedując w niniejszej sprawie po raz wtóry Sąd Okręgowy obowiązany będzie ponownie przeprowadzić cały proces orzecniczy, przy czym na tym jego etapie, który polega na gromadzeniu dowodów, w przypadku tych o charakterze osobowym, Sąd Okręgowy może skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 442 § 2 kpk, chyba że wyniki przeprowadzonego postępowania, mimo wszystko, zrodzą konieczność przeprowadzenia tych dowodów (bądź niektórych z nich) w sposób bezpośredni. W dalszej kolejności rolą Sądu orzekającego będzie dokonanie wszechstronnej oceny dowodów, ustalenie na ich podstawie faktów, a następnie dokonanie ich subsumcji. Realizując tę ostatnią powinność Sąd pierwszej instancji musi mieć zaś w polu widzenia te wszystkie uwagi i wskazania, które zostały zaprezentowane powyżej.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym J. W. zapadło na podstawie § 2 ust. 3 i § 14 ust. 2 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).